

Spis treści

Wstęp	11
1. Rozwój regionalny jako kategoria ekonomiczna	13
1.1. Rozwój regionalny – zakres pojęciowy	13
1.2. Czynniki rozwoju regionalnego	16
1.3. Teoretyczne koncepcje rozwoju regionalnego	22
1.4. Mierniki rozwoju regionalnego	26
1.4.1. Wybrane problemy doboru mierników i ich implementacji	26
1.4.2. Podstawy formalne pomiaru rozwoju regionalnego	32
1.4.3. Zagadnienie monitoringu i oceny rozwoju regionalnego	34
2. Źródła informacji o rozwoju regionalnym	38
2.1. Klasyfikacje jednostek terytorialnych na potrzeby badań statystycznych	38
2.1.1. Podział terytorium Unii Europejskiej (UE 15) według klasyfikacji NUTS	38
2.1.2. Implementacja klasyfikacji NUTS w krajach nowo przyjętych i kandydujących do Unii Europejskiej	43
2.1.3. NTS – Polska Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych	46
2.2. Ogólna informacja o europejskich bazach danych o regionach	49
2.2.1. Powstanie i rozwój regionalnych baz danych	49
2.2.2. Zasoby baz danych o regionach	55
3. Klasyczne metody pomiaru i oceny rozwoju regionalnego	66
3.1. Pośrednie metody identyfikacji i pomiaru rozwoju regionalnego	66
3.1.1. Identyfikacja regionalnej polaryzacji strukturalnej dla wybranych ośrodków i obszarów metropolitalnych w Polsce	67
3.1.2. Metodyka badania wpływu funkcji centralnych miast na otoczenie regionalne	77

3.1.3.	Metoda analizy nadwyżki pracowników w ocenie przemian struktury funkcjonalnej regionów	85
3.1.3.1.	Identyfikacja funkcji wyspecjalizowanych	88
3.1.3.2.	Zastosowana procedura badawcza	89
3.1.3.3.	Zastosowanie metody nadwyżki pracowników i wskaźnika specjalizacji do identyfikacji bazy ekonomicznej regionów	90
3.2.	Wykorzystanie podejścia M. Portera do oceny konkurencyjności regionów	98
3.2.1.	Charakterystyka badań nad konkurencyjnością regionów brytyjskich	99
3.2.2.	Wyniki badań nad konkurencyjnością regionów Polski	102
3.2.3.	Konkurencyjność regionów polskich na tle regionów brytyjskich	105
4.	Analiza strategiczna jednostek samorządu terytorialnego	113
4.1.	Analiza SWOT jako element terytorialnego planowania strategicznego	113
4.1.1.	Wyniki procedury SWOT województwa podkarpackiego	118
4.1.2.	Wyniki procedury SWOT powiatu tczewskiego	122
4.1.3.	Wyniki procedury SWOT gminy Lubawka	129
4.2.	Propozycja metody analizy strategicznej jednostek samorządu terytorialnego	137
5.	Metody porządkowania liniowego w ocenie rozwoju regionalnego	160
5.1.	Zmienne agregatowe w ocenie poziomu rozwoju regionów	160
5.1.1.	Konstrukcja miary agregatowej w regionalnym referencyjnym systemie granicznym	161
5.1.2.	Wykorzystanie miar agregatowych do oceny poziomu rozwoju regionów	169
5.2.	Skorygowana miara agregatowa w ocenie konkurencyjności regionów	177
5.3.	Miara agregatowa z medianą jako alternatywne narzędzie pomiaru rozwoju regionalnego	182
6.	Metody klasyfikacji jako narzędzie oceny rozwoju regionalnego	191
6.1.	Statystyki pozycyjne w klasyfikacji porównawczej	193
6.1.1.	Procedura klasyfikacji porównawczej z wykorzystaniem mediany	193
6.1.2.	Klasyfikacja porównawcza z wykorzystaniem kwartyli	199

6.2	Miara podobieństwa struktur w ujęciu dynamicznym _____	203
6.2.1.	Matematyczna formuła miary α -podobieństwa _____	203
6.2.2.	Dynamiczny wymiar miary α -podobieństwa struktur _____	210
6.3.	Klasyfikacja regionów w ujęciu dynamicznym _____	213
6.3.1.	Procedura klasyfikacji dynamicznej oparta na funkcjach trendu ____	215
6.3.2.	Klasyfikacja dynamiczna z wykorzystaniem miar odległości między macierzami _____	218
6.4.	Wybrane przykłady zastosowań metod klasyfikacji w badaniach regionalnych _____	220
6.4.1.	Wykorzystanie statystyk pozycyjnych do regionalnych analiz porównawczych _____	220
6.4.1.1.	Ilustracja procedury klasyfikacyjnej z wykorzystaniem mediany ____	220
6.4.1.2.	Ilustracja procedury klasyfikacyjnej z wykorzystaniem kwartyli ____	224
6.4.2.	Aplikacja klasyfikacji dynamicznej _____	230
6.4.2.1.	Zastosowanie klasyfikacji dynamicznej opartej na funkcjach trendu do oceny różnic w stopniu informatyzacji krajów _____	230
6.4.2.2.	Ilustracja klasyfikacji dynamicznej z wykorzystaniem miar odległości między macierzami _____	232
6.4.3.	Wykorzystanie metody Warda w klasyfikacji regionów francuskich _____	235
6.4.3.1.	Podstawy metodologiczne badań _____	235
6.4.3.2.	Podział francuskiej przestrzeni regionalnej _____	237
6.4.4.	Przemiany struktury pracujących w Polsce w wymiarze sektoro-wo-regionalnym _____	240
6.4.4.1.	Zakres, przedmiot i metodologia badań _____	240
6.4.4.2.	Analiza struktur pracujących na poziomie NTS 3 _____	242
6.4.4.3.	Zmiany strukturalne na poziomie NTS 3 _____	247
6.4.5.	Próba wykorzystania analizy dyskryminacyjnej w ocenie rozwoju regionalnego _____	251
7.	Modelowanie ekonometryczne rozwoju regionalnego _____	264
7.1.	Przegląd wybranych metod oceny rozwoju regionalnego _____	264
7.1.1.	Problemy doboru czynników rozwoju regionalnego w modelowaniu ekonometrycznym _____	265
7.1.2.	Formalna identyfikacja czynników rozwoju regionalnego _____	272
7.1.3.	Identyfikacja zależności między identyfikatorami a czynnikami rozwoju z wykorzystaniem modeli ekonometrycznych _____	272
7.1.4.	Ocena tendencji zmian czynników i identyfikatorów rozwoju regionalnego na podstawie funkcji trendu _____	275

7.1.5	Identyfikacja zależności intra- i międzyregionalnych _____	276
7.1.6.	Wykorzystanie metod prognozowania i analiz symulacyjnych do oceny rozwoju regionalnego _____	276
7.1.7.	Identyfikacja ścieżek rozwojowych regionów i konstrukcja alternatywnych scenariuszy rozwoju regionalnego _____	279
7.1.8.	Analizy mnożnikowe _____	280
7.2.	Modele ekonometryczne w ocenie rozwoju regionalnego – wybrane problemy _____	281
7.2.1.	Istota i typologia regionalnych modeli ekonometrycznych _____	282
7.2.2.	Zastosowanie regionalnych modeli ekonometrycznych _____	287
7.3.	Możliwości oceny rozwoju regionalnego na podstawie modeli ekonometrycznych _____	290
7.3.1.	Podstawowe uwarunkowania przydatności modelu regionalnego _____	290
7.3.2.	Analiza regionalnych procesów rozwojowych na podstawie modeli ekonometrycznych _____	293
7.4.	Funkcje trendu w analizach regionalnych _____	298
7.4.1.	Analiza tendencji wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw w województwie dolnośląskim w latach 1999-2002 _____	298
7.4.1.1.	Podstawy informacyjne i metodologiczne badań _____	298
7.4.1.2.	Funkcje trendu przeciętnych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw _____	301
7.4.2.	Ocena zmian produkcji sprzedanej województwa dolnośląskiego – analiza ekonometryczna _____	311
7.4.2.1.	Aspekty informacyjne i metodologiczne badań _____	311
7.4.2.2.	Trendy produkcji sprzedanej przemysłu województwa dolnośląskiego _____	312
7.4.2.3.	Trendy produkcji sprzedanej budownictwa województwa dolnośląskiego _____	314
7.4.3.	Modelowanie rynku pracy w sektorze przedsiębiorstw w regionie dolnośląskim _____	316
7.4.3.1.	Źródła informacji i metodologia badań _____	317
7.4.3.2.	Trendy pracujących w sektorze przedsiębiorstw _____	320
7.4.4.	Modelowanie ekonometryczne w analizie sektorowo-regionalnej _____	327
7.4.4.1.	Podstawy informacyjne i metodologiczne badań empirycznych _____	327
7.4.4.2.	Tendencje rozwojowe produkcji sprzedanej przemysłu w województwach Polski _____	329
7.4.4.3.	Tendencje rozwojowe produkcji sprzedanej budownictwa w województwach Polski _____	331

7.4.4.4.	Klasyfikacje województw pod względem wartości produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa _____	334
7.5.	Analiza czynnikowa w ocenie kluczowych determinant rozwoju regionalnego _____	337
7.5.1.	Istota i możliwości poznawcze analizy czynnikowej w badaniach regionalnych _____	338
7.5.2.	Próba wykorzystania analizy czynnikowej do identyfikacji kluczowych czynników rozwoju regionalnego Polski _____	339
7.5.3.	Modelowanie zależności między produktem krajowym brutto a jego determinantami z wykorzystaniem analizy czynnikowej _____	347
7.5.3.1.	Model ekonometryczny produktu krajowego brutto regionów Polski _____	348
8.	Wybór technik modelowania VAR do analiz regionalnych _____	355
8.1.	Modele VAR. Prezentacja metodologii _____	358
8.2.	Przyczynowość _____	360
8.2.1.	Analiza przyczynowości pomiędzy zmiennymi charakteryzującymi region łódzki _____	363
8.2.2.	Analiza wpływu PKB wybranych państw _____	367
8.3.	Dekompozycja wariancji błędu prognozy zmiennych i funkcja odpowiedzi na impuls. Strukturalne modele VAR _____	370
8.3.1.	Badanie FEVD zmiennych użytych do opisu zależności w regionie łódzkim _____	373
8.3.2.	Badanie komponentów wariancji błędu prognozy i funkcji odpowiedzi na impuls dla modelu PKB wybranych państw _____	376
8.4.	Badanie kointegracji _____	382
8.4.1.	Zastosowanie analizy kointegracyjnej w badaniach regionalnych _____	385
8.4.2.	Zastosowanie analizy kointegracyjnej w badaniach nad powiązaniem między rynkami kapitałowymi wybranych makroregionów _____	386
8.5.	Prognozowanie _____	389
8.5.1.	Prognozowanie zatrudnienia i produkcji w regionie łódzkim na podstawie modeli VAR i VECM _____	390